

KEREM ÇALIŞKAN

ALMAN CİHADI VE ERMENİ SÜRGÜNÜ

100. Yılında
Ermeni Sürgünü'nün
Perde Arkası

Remzi Kitabevi

KEREM ÇALIŞKAN

ALMAN CİHADI
VE
ERMENİ SÜRGÜNÜ

*Almanların Osmanlı ve “İslam Silahı”nı
Kullanma Planı ile “Ermeni Sürgünü”nün
Perde Arkası*

Remzi Kitabevi

ALMAN CİHADİ VE ERMENİ SÜRGÜNÜ / Kerem Çalışkan

© Remzi Kitabevi, 2015

Her hakkı saklıdır.

Bu yapıtın aynen ya da özet olarak
hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin
yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

Kapak: Emrah Apaydın

ISBN 978-975-14-1670-4

BİRİNCİ BASIM: Nisan 2015

Kitabın basımı 2000 adet yapılmıştır.

Remzi Kitabevi A.Ş., Akmerkez E3-14, 34337 Etiler-İstanbul

Sertifika no: 10705

Tel (212) 282 2080 Faks (212) 282 2090

www.remzi.com.tr post@remzi.com.tr

Baskı ve cilt: Remzi Kitabevi A.Ş. basım tesisleri

100. Yıl Matbaacılar Sitesi, 196, Bağcılar-İstanbul

Sertifika no: 10648

*Torunlarım Umay ve Kemal'e
daha güzel bir 100 yıl dileđiyle...*

İçindekiler

Giriş	9
Almanya'nın Hedefi Hindistan	17
“Alman Cihadi” Projesi	53
Alman Askeri Kültürü ve Mekanizması.....	101
Alman Askeri Hedefleri ve Ermeni Engeli.....	107
Alman Askeri Yönetimi Ermenilere “Tedbir” İstiyor.....	125
Teşkilat-ı Mahsusa Almanların Hizmetinde	145
Almanların Ermeni Tasfiyesini Örtbas Çabası.....	165
Dönemin Başlıca Aktörleri.....	169
Kaynakça.....	179
Dizin	187

Giriş

2015 yılı Ermeni tehcirinin 100. yıldönümü.

Türkiye ve Ermenistan arasında 100 yıl önce yaşanan tehcir konusundaki anlaşmazlık nedeniyle resmi diplomatik ilişkiler kopmuştu. İki ülke arasında buzları çözmeye yarayacak bir uzlaşma yaratması beklentisi de bugüne kadar gerçekleşmedi.

Ermenistan bu olaya “Ermeni katliamı” (soykırım) olarak yaklaşıyor. Türkiye ise Osmanlı’dan modern Türkiye’ye ulaşan bir süreçte olayın I. Dünya Savaşı içinde askeri nedenlerle gerçekleşen zorunlu bir “Tehcir” (Deportation-Zorunlu göç) olduğu görüşünü koruyor.

Ermenistan’da 24 Nisan 2015 günü, “Soykırım Kurbanları için” dünyanın çeşitli ülkelerinden temsilcilerin de katılacağı büyük bir anma töreni düzenledi.

Türkiye ise buna aynı tarihte (24 Nisan 2015) Çanakkale’de yapılacak ve Çanakkale Savaşları’nın 100. yıldönümünü dünya gündemine taşıyacak başka bir anma töreni ile yanıt veriyor.

Ermenistan ve Türkiye liderlerinin birbirlerine aynı tarih için yaptıkları davetler ise karşılıksız kaldı. İki taraf şimdi kendi ülkesindeki töreni dünyaya daha iyi duyurmak, daha büyük ve görkemli bir katılım sağlamak için çaba harcıyor.

100 yıl sonra bile komşu iki ülkeyi böylesine zıt ve keskin

karşıtlıklara sürükleyen “Ermeni Sorunu” nedir? 100 yıl sonra buna nasıl yaklaşmalıyız?

Türk-Ermeni dostluğu, 100 yıllık bir “düşmanlık” gölgesinden sıyrılarak yeniden kurulabilir mi? Kurulursa hangi şartlarda ve ne zaman?

Bu süreçte iki tarafın “Ermeni Tehciri”ne bakışındaki derin farklılığı aşmak ve bu tarihi olay üzerinde ortak bir görüşte buluşmak mümkün müdür?

100 yıl sonra Ermeni Tehciri’ne belki daha derinlemesine bakmakta ve olayı günümüze kalan belgesel gerçeklerin ışığında değerlendirmekte yarar var.

100 yıl önce Osmanlı topraklarında yaşanmış bu olay hakkında yazılmış yüzlerce kitap, binlerce makale var. Bunların sayısı 100. yıldönümü nedeniyle daha da artıyor ve artacak...

Konu ile ilgili yayın yapan Ermeni yazarların büyük bir çoğunluğu tehcir ve çevresinde yaşanan kitlesel ölüm olaylarını “Soykırım” (Genocide) olarak niteliyor ve bunu esas olarak “Türk barbarlığı” ve “İttihatçı gaddarlığı”na bağlıyorlar...

Ermenistan ve özellikle ABD ile Avrupa’daki Ermeni Diasporası yıllardır bir amaç için uğraşüyor: Günümüz Türkiye’si’nin genç kuşaklarına “soykırım”ı onaylatmak, “Osmanlı ve İttihatçı dedelerinin katil olduğunu” kabul ettirmek, katliamlar için özür diletmek.

Bu özür sağlanırsa, arkasından 100 yıllık bir diyet olarak en azından Ağrı Dağı’nın, hatta Sevr’den beri tarihi miras olarak gördükleri ünlü Vilayet-i Sitte’nin (6 Vilayet: Erzurum, Van, Elazığ, Diyarbakır, Sivas, Bitlis) Ermenilere verilmesi propagandasına hız vermek...

“Soykırım” karşılığı olarak tazminat ve toprak... El konulan tüm Ermeni mallarının tazmini, arazilerinin mirasçılara iadesi, vb...

Ermenilerin 100 yıllık hayali bu. ABD’de, Avrupa’da ve dünyanın her yerinde bunun için uğraşiyor, gayret gösteriyor, lobi çalışmaları yapıyorlar.

Cumhuriyet Türkiye’si, Ermenilerin sistemli bir şekilde “soykırım” a uğratıldığı görüşünü reddeder...

100 yıldır bu konuda yazılmış olan Türk tarafı tezlerinin özü şudur:

“I. Dünya Savaşı sırasında, bölgede baş gösteren Ermeni ayaklanmaları sonucu, Rusya’nın bölgede Ermeni komitacıları desteğiyle Anadolu içlerine doğru ilerlemesi tehlikesine karşı, askeri nedenlerle zorunlu olarak Ermeni tehciri uygulanmıştır. Topluca katliam ve soykırım amacı güdülmemiştir. Tehcir sırasında, çete saldırıları, yağma ve o günün savaş şartları içinde meydana gelen toplu ölümler ‘soykırım’ sayılamaz. Ayrıca birçok yerde tehcir sırasında Ermenilere yönelik saldırı, öldürme ve yağmacılık yapanlar idam edilmiştir.”

Ermenilerin 1915 Nisanı’ndaki Van İsyanı ve buna bağlı olarak kentin Rusların kontrolüne geçmesi bu tezin en somut ve reddedilemez kanıtı olarak tarihteki yerini almıştır.

Türk tarafının en belirgin tespitlerinden birisi de bölgede “mukatele” (karşılıklı toplu öldürmeler) yaşandığıdır. Mustafa Kemal de *Nutuk*’ta “Ermeni kıtali”nden söz eder.

Ermenilerin Türk köylerindeki halkı en vahşi zulümlerle katlettiği, tanıklı belgeli olaylar arasındadır. Kâzım Karabekir başta olmak üzere birçok yazar tarafından ayrıntılı olarak tarihe kaydedilmiştir.

Savaş içinde ve tehcir sırasında bazı bölgelerde Ermeniler de gruplar halinde topluca katledilmiştir. Bu da dönemin yadsınmaz bir olgusudur.

Tüm bu yaşanan olaylar ve dönemin büyük trajedisi için 100 yıl sonra ne söylenebilir?

Olaya nasıl yaklaşacağız?

Bu olayın öncesi, sonrası, perde önü, perde arkası hakkında 100 yıl sonra farklı bir görüş ortaya konabilir mi?

Acaba olayın çok söylenmemiş, yazılmamış, az dillendirilmiş ve Türkiye’de çok da araştırılmamış başka boyutları var mıdır?

Dedelerimiz hakikaten “katil ruhlu” insanlar mıydı?

I. Dünya Savaşı kargaşasını fırsat bilip Ermeni soyunu bu topraklardan topluca silmek için amansızca “katliam” mı uyguladılar?

Bu olayın aktörlerinin düşünce ve yaklaşımı ve moda deyimle motivasyonu neydi?

Olaylara ve kararlara yön veren duygu, düşünce ve ideolojiler neydi?

Görüldüğü gibi 100 yıl sonra bile yanıtlanmamış birçok soru var...

Bu sorulara yanıt ararken, bu kitapta Türkiye’de çok fazla konuşulmayan “Ermeni Tehciri”nde Almanya’nın rolü’ne dikkat çekmek gerekiyor.

Önce bazı saptamalar yapmak, sonra bunları açmak bu çok katmanlı ve karmaşık olayı anlatmak açısından gereklidir.

Saptamaları şöyle sıralamak mümkün:

Mısır ve Hindistan

Almanya’nın I. Dünya Savaşı’ndaki ana hedefi Mısır ve Hindistan’ı İngiltere’nin elinden almaktır. “Doğu’ya Hücum” politikasının ve Bağdat Demiryolu’nun ana amacı budur. Almanya’nın “Ermeni Sorunu”na bakışı bu temel politikaya göre şekillenmiştir. Alman yöneticileri 19. yüzyılın ortalarından itibaren Ermenilere karşı, kendi bölgesel politik çıkarları nedeniyle negatif bir bakış açısı geliştirmişlerdir.

“Alman Cihadı” Stratejisi

Almanya'nın I. Dünya Savaşı'nda bu hedefe uygun olarak geliştirdiği “Alman Cihadı” (İslam İhtilalleri) stratejisi düşmanların (İngiltere, Rusya, Fransa) sömürgelerindeki İslam dünyasını cihat ilanı ile İslam ihtilallerine yönelterek, arkadan vurmaya ve çökertmeyi hedeflemekteydi. Almanya'nın Osmanlı ile askeri ittifak yapma nedeni bu “Kutsal Cihat” projesidir. Almanların İslam kışkırtması, Osmanlı içinde Ermeniler ve Rumlar gibi “düşman işbirlikçisi” unsurlara da yönelmiştir.

Alman askeri karargâhı Berlin'de Alman Dışişleri bünyesinde kurulan Haber Merkezi (Nachrichtenstelle) ile “Alman Cihadı” politikalarını ve propagandalarını İstanbul üzerinden yürütmüştür. Ermeniler bu propagandanın hedeflerindedir.

Alman Askeri Mekanizması

Almanya'nın, Alman Birliği'nin ve Alman İmparatorluğu'nun ilan edildiği 1870'den itibaren geliştirdiği emperyal ve yayılmacı hedeflerde, yönetim sistemi giderek askeri vizyona ve askeri bir yönetim mekanizmasına dayanmıştır. Alman sömürge politikası aşırı şiddet, tehcir ve kitlesel imha yöntemleri ile yürütülmüştür. Tehcir ve imha yöntemleri Alman askeri mekanizmasının sömürgelerde sistemli olarak uyguladığı önemli bir araçtır. Bu, 1915'te Alman askeri yönetiminin direktifiyle Ermenilere de uygulanmıştır.

Alman Askeri Hedefleri ve Ermeni Engeli

Almanya'da Kayzer II. Wilhelm'in Berlin'deki askeri karar-gâhı, Osmanlı ordusunu ve güçlerini Enver Paşa aracılığı ile başından itibaren Alman Cihadı'nın siyasi ve askeri hedeflerine yöneltmiştir. Osmanlı ordusunun Kafkasya ve Mısır saldırı-

ları Almanların bu hedeflerini gerçekleştirmek için yapılmıştır. Ermeni tehciri kararı, o sırada Ermeni isyanları bu askeri hedeflere yönelen Alman-Osmanlı ittifak güçlerine engel teşkil ettiği için gündeme gelmiştir.

Almanların Ermeni tehcirini istemelerinin en önemli nedenlerinden biri de Bağdat Demiryolu'nun güvenliğidir. 1915 Nisan ayından Temmuz ayına kadar geçen sürede Alman yetkililerin ek tehcir talepleri Ermeni tehdidine ve riskine karşı, demiryolu güvenliğini sağlamaya yönelik önlemlerdir.

Alman Askeri Yönetimi Ermenilere “Tebdir” İstiyor

İstanbul'daki Alman komutanların savaş başladıktan sonra 1914 yılı sonunda İttihak Terakki Cemiyeti (İTC)'den Ermenilere karşı “tebdir” istemesi tehcirin başlangıcıdır. Talat Paşa anılarında bunu ayrıntılı olarak anlatmıştır. Ermeni tehcirinin düğmesine basılan bu gizli toplantı Osmanlı tarihinin gizli kalmaması gereken bir sayfasıdır.

Teşkilat-ı Mahsusa Almanların Hizmetinde

Almanya, Alman Cihadı hedeflerine karşı Enver Paşa aracılığıyla yoğun ve etkili biçimde Teşkilat-ı Mahsusa'yı kullanmış ve finanse etmiştir. Teşkilat-ı Mahsusa, Ermeni tehciri için de etkili bir şekilde kullanılmıştır.

Almanların Ermeni Tasfiyesini Örtbas Çabası

Alman askeri yönetimi, tehcir politikasını yönlendirirken, bunun siyasi sorumluluğunu üstlenmemek ve bunu tümüyle Osmanlılara ve Türklere fatura etmek için azami çabayı gös-

termiştir. Tüm bu uygulamaların Alman kamuoyuna yansımaları sistemli bir şekilde engellenmiştir. II. Wilhelm yönetimi resmen “Biz karışamayız, onların iç işleri” tavrıyla konuyu Osmanlı’ya atmıştır. Ancak tarih önünde Ermeni tehciri konusunda esas sorumluluğun Almanya’da olduğu gerçeğinden kaçılmaz.

I. Dünya Savaşı’nın Türkiye cephesinden bakıldığı zaman açıkça görülmeyen ve söylenmeyen bazı yönleri, Almanya’nın ve müttefiki Osmanlı’nın, daha sonra kaçınılmaz olarak savaşın ve bölgedeki Ermenilerin kaderini belirleyen etkiler yaratmıştır.

Bu çerçeveyi ortaya koyarken savunulan tez “Biz (Türkler) yapmadık, Almanlar yaptı” şeklinde basite indirgenebilecek bir görüş değildir.

Asıl ele alınması gereken konu, I. Dünya Savaşı’nda Osmanlı-Almanya ilişkileridir. Osmanlı ordusunun Alman hedefleri doğrultusunda nerelerde ne kadar seferber edildiği ve nasıl kullanıldığıdır. Bu ilişki çerçevesi içinde “Alman Cihadı” ve “İttihat-ı İslam”ın nasıl uygulandığıdır. İttihat ve Terakki Cemiyeti’nin (İTC) Almanya ile ilişkileri nasıl yürüttüğü de önemli ve çok iri-delenmemiş bir alandır.

Enver Paşa’nın Almanya ile Berlin Genel Askeri Karargâhı’yla ve nihayet Alman Kayzeri II. Wilhelm ile kişisel ilişkileri de I. Dünya Savaşı’nda Osmanlı ordusunun tüm faaliyetini belirleyen çok önemli bir etkidir.

Ermeni tehciri, tüm bu ilişkiler çerçevesinde nereye oturmaktadır?

100 yıl sonra, coğrafi kaderin sonucu bölgede komşuluk ilişkileri ile yeniden yüz yüze yaşamak durumunda olan iki halk, iki millet, Türkler ve Ermeniler, 100 yıl önce yaşanan olayları, daha soğukkanlı tarihi bir gerçeklik çerçevesine oturtmak zorundadır. Tüm bu süreçte Kürtlerin rolü de ayrıca ele alınması gereken başka bir olgudur.

100 yıl önce Dünya Savaşı'nda, Osmanlı İmparatorluğu'nun toprakları ve Anadolu'da, Kafkaslar'dan Süveyş Kanalı'na, Çanakkale'den Bakü'ye uzanan geniş bir coğrafyada, dünyanın, emperyal güçleri, kendi hedefleri, kendi hesapları doğrultusunda büyük bir savaş vermişlerdir.

Almanya, İngiltere, Fransa ve Rusya gibi savaşın “esas gücü”nü oluşturan büyük emperyal devletler, ittifak yaptıkları devletleri, milletleri, uğruna savaştıkları toprak, bölge ve hedefler için, ateşe atmaktan çekinmemişlerdir.

I. Dünya Savaşı'nda emperyal çıkar hesapları, birçok milletin olduğu gibi, Türklerin ve Ermenilerin de kaderini belirlemiştir. Bölgedeki halklar, milletler ve etnik gruplar bu kan ve ateş dünyasında adeta varlık-yokluk çizgisine sürüklenmişlerdir

100 yıl önce bu topraklarda yaşanan kanlı kavgaya bugün daha soğukkanlı ve gerçekçi bir açıdan bakmak, gelecek dönemi ve Türk-Ermeni dostluğunu yeniden inşa etmek açısından da önem taşıyor.

Şimdi, belirtilen “7 Saptama”yı tek tek ele alalım.

Almanya'nın Hedefi Hindistan

I. Dünya Savaşı esas olarak bir Alman savaşıdır. 18. ve 19. yüzyıllarda emperyalist paylaşımında geri kalan Almanya'nın ana hedefi İngiltere'nin sömürgesi olan Hindistan'dır. Mısır, Hindistan'a giden yolda bir sıçrama taşıdır.

Almanya'nın "Drang nach Osten" (Doğu'ya Hücum) diye özetlenen dünya politikasının (Weltpolitik) amacı, Bağdat Demiryolu aracılığı ile Osmanlı toprakları üzerinden Mısır'ı fethetmek ve oradan Hindistan'a uzanmaktır.

Ünlü Bağdat Demiryolu, Almanların bu hedefinin stratejik bir uzantısıdır. Denizde çok güçlü olan İngiltere'ye karşı Hindistan'ı karadan fethedecek askeri güç, ancak Bağdat Demiryolu hattından geçecektir.

Bu anlamda I. Dünya Savaşı'nda Almanya'nın esas düşmanı İngiltere'dir. Rusya ve Fransa, İngiltere'nin yanında yer aldıkları için hedef haline gelmişlerdir. Rusya ayrıca Hindistan'a giden yol üzerinde bulunduğu için Almanya açısından doğal hedefdir. Mezopotamya toprakları da, yeni keşfedilen petrol bakımından, Bakü ile birlikte Almanya'nın stratejik hedefleri arasındadır.

Osmanlı toprakları, Almanya'nın bu hedefleri açısından, savaşta hem Kafkasya'dan Rus sınırına, hem de Mısır'dan İn-

Almanların İslam Alemi'ni Ayaklandırma Planı

Bu kitap 100 yıl önce I. Dünya Savaşı'nda Almanların Osmanlı toprakları üzerinden yürüttüğü 'Drang Nach Osten' (Doğu'ya Hücum) politikasının 'kan ve ateş' dolu macerasına ışık tutuyor.

- Alman Kayzeri II. Wilhelm İngiltere'ye karşı 'Vahşi İslam İhtilalleri' başlatmak için nasıl emir verdi?
- Kayzerin casusu 'Abu Cihad' (Max von Oppenheim) Osmanlı askerini ve Teşkilat-ı Mahsusa'yı savaşmak için hangi cephelere gönderdi?
- Alman istihbaratı, Berlin'den Bağdat'a uzanan 'Büyük Ortadoğu Projesi'nde Ermeniler için neden 'İç düşman' dedi?
- Ermeni Tehciri'ni, Osmanlı Genelkurmayı'nı yöneten hangi Alman subaylar Talat ve Enver Paşa'ya brifing vererek istedi?
- 11 Eylül 2001'de El Kaide ABD'de İkiz Kuleleri vurunca kimler Alman Cihadı ve Oppenheim'ı suçladı?

Bu kitap 100 yıl sonra ilk kez belgeler ışığında Ermeni tehciri ve Almanya ilişkisini gözler önüne seriyor...

www.remzi.com.tr

ISBN 978-975-14-1670-4

9 789751 416704

₺ 15,00